

2019

TU/e

Dieuwke de Haan
Gerard van de Watering
Ludo van Meeuwen

[TOETSKADER TU/E]

Op 23-05-2019 is deze nota vastgesteld door het College van Bestuur van de TU Eindhoven.

Toetskader TU/e 2019 is grotendeels ontleend aan Toetskader TU/e. Lilian Halsema, Henk Swagten, Werkgroep project implementatie Toetsbeleid, oktober 2014.

Contents

Samenvatting, leeswijzer	3
1. Introductie	4
2. TU/e visie op Onderwijs.....	5
3. TU/e visie op Toetsing	6
4. TU/e visie op de kwaliteit van toetsing.....	9
5. Ondersteuning en deskundigheidsbevordering.....	12
6. Regelgeving.....	12
7. Facultair beleid.....	13
8. Rollen en bevoegdheden	13
9. Plan van aanpak	14
Bijlage 1: Format facultair toetsbeleid	16
Bijlage 2: Voorbeeld inhoudsopgave facultair toetsbeleidsdocument	19
Bijlage 3: Rollen en bevoegdheden.....	23
Bijlage 4: Zorgen versus borgen	28
Bijlage 5 Overzicht Toetsing en innovatie	29
Bijlage 6 Afkortingenlijst	31

1. Samenvatting

Het voorliggende toetskader biedt de kapstok voor een aantal TU/e brede regelingen en afspraken op gebied van toetsing. Het geeft richting aan inhoudelijke aandachtspunten die in het facultaire toetsbeleid moeten worden afgedekt. Hoofdstuk 1 definieert toetsbeleid en positioneert het toetskader ten opzichte van de eerdere versie uit 2014.

Toetsing en Onderwijs zijn onlosmakelijk verbonden. Hoofdstuk 2 beschrijft de TU/e visie op onderwijs. De hierop aansluitende visie op toetsing wordt uitgewerkt in Hoofdstuk 3. Hoofdstuk 4 beschrijft de TU/e visie op kwaliteit van toetsing, aparte aandacht hierbij krijgt de kwaliteit van afstudeerwerken. Hoofdstuk 5 en 6 gaan achtereenvolgens in op ondersteuning, TU/e-brede regelgeving en procedures die ingericht zijn om de toetsing goed te laten verlopen. Hoofdstuk 7 biedt inzicht in bevoegdheden en verantwoordelijkheden. Deze zijn meer gedetailleerd uitgewerkt in Bijlage 3.

Hoofdstuk 8 zoomt in op het facultair toetsbeleid. Uit het kader afgeleide essentiële elementen voor facultair toetsbeleid worden beschreven in bijlage 1, en een voorbeelduitwerking in bijlage 2. Hoofdstuk 9 beschrijft de vervolgstappen na vaststelling van dit toetskader en de wijze waarop implementatie hiervan wordt geborgd.

1. Introductie

Toetsbeleid is een samenhangend stelsel van maatregelen en voorzieningen die een opleiding (of faculteit) treft om de kwaliteit van de toetsing en examinering te bewaken en te bevorderen (definitie Onderwijsinspectie¹). Doel van toetsbeleid is het kunnen verantwoorden van de wijze van toetsing en het bevorderen, bewaken en borgen van de kwaliteit van toetsing.

Toetsbeleid vormt binnen het huidig universitair onderwijs een belangrijk aandachtspunt gezien het belang van betekenisvolle toetsingsresultaten voor activerend onderwijs, het geven van passend studieadvies, voor verwijzing en (zelf)selectie (bijvoorbeeld BSA). Het toetsbeleid dient congruent te zijn met de Onderwijs- en Examenregeling (OER). Inhoudelijke uitgangspunten vormen de onderwijs- en toetsvisie op instellingsniveau, de daarvan afgeleide onderwijs- en toetsvisies op opleidingsniveau en de eindtermen die gelden voor een opleiding.

Het toetsbeleid omvat, naast visie, een beschrijving van maatregelen en voorzieningen; organisatorische en procedurele aspecten betreffende toetsing en beoordeling en de werkwijze voor de kwaliteitsborging van toetsing en beoordeling.

In het toetskader worden de op instellingsniveau vastgestelde voorwaarden aangegeven die voor alle opleidingen van de TU/e gelden. De voorwaarden sluiten aan bij het kwaliteitszorgsysteem, accreditatievereisten en de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW).

Het College van Bestuur (CvB) (gemandateerd aan de Deans Bachelor College (BC) en Graduate School (GS)) en de decaan zijn respectievelijk op instellings- en faculteitsniveau eindverantwoordelijk voor de kwaliteit van het onderwijs en graadverlening. Zij vervullen op respectievelijk instellings- en faculteitsniveau een kwaliteits-bewakende en -bevorderende rol ten aanzien van onderwijs en toetsing en dragen zorg voor noodzakelijke en wenselijke maatregelen en ondersteuning. De examencommissie heeft daarbij een specifieke taak ten aanzien van het borgen van het niveau van de opleiding en de kwaliteit van de toetsing (zie bijlage 4 voor een schematische weergave van de zorg- en borgtaken).

Dit herziene toetskader bouwt voort op het toetskader² dat 23 oktober 2014 is vastgesteld door het CvB. In het project Implementatie Toetsbeleid en Examencommissies zijn diverse acties uitgevoerd om het toetskader te implementeren. Deze hebben geresulteerd in onafhankelijke, deskundige examencommissies^{3,4} zoals bedoeld in de Wet Versterking Besturing. Uit oogpunt van deskundigheidsbevordering is een handreiking examencommissies opgesteld, en een training ontwikkeld die aan alle (nieuwe) leden wordt aangeboden. Tevens is een maandelijks overleg van examencommissievoorzitters ingesteld, de Adviescommissie Examens Bachelor en Masteropleidingen (AEB/AEM). Ook zijn afspraken vastgelegd om de kwaliteit van de afname van tentamens te kunnen garanderen (Regeling Centrale tentamenafname TU/e), en er is een fraudebeleid⁵ ontwikkeld. Om een en ander te ontsluiten is een intranet-site ingericht voor examencommissies.

Naast bovenstaand project is, conform het toetskader 2014, een aanvang gemaakt met de uitvoering van het programma digitaal toetsen. Hierin komen diverse projecten samen. Dit heeft geresulteerd in een uitgebreid instrumentarium⁶, bestaande uit Cirrus in combinatie met SoWiSo, een protocol (STEP) voor beveiligd digitaal toetsen op student notebooks, een nieuwe tool voor plagiaatdetectie, en mogelijkheden voor ingebouwde tussentoetsing via Canvas. In de nabije toekomst wordt dit nog aangevuld met een tool voor authentiek toetsen.

¹ Inspectie van het Onderwijs (2003). Zicht op toetsen. Toetsing en examinering in het hoger onderwijs: de stand van zaken. Utrecht: Inspectie van het Onderwijs.

² Toetskader TU/e. Lilian Halsema, Henk Swagten, Werkgroep project implementatie Toetsbeleid, oktober 2014.

³ Evaluatie extern lid examencommissies, Werkgroep project implementatie Toetsbeleid,

⁴ CvB1703229 Wijziging Model-faculteitsreglementen

⁵ Fraudebeleid TU/e onderwijs, Ludo van Meeuwen, Trijntje Kraak, maart 2015

⁶ Eindrapport digitaal toetsen TU Eindhoven vd Heuvel e.a.

In deze herziene versie van het toetskader zijn wijzigingen verwerkt op basis van de adviezen van de Centrale Commissie Kwaliteitszorg Onderwijs (CCKO)⁷: er zijn aanpassingen toegevoegd op basis van de recente ontwikkelingen in het masteronderwijs en ontwikkelingen volgend uit de implementatie van het programma digitaal toetsen. Ten behoeve van de implementatie is het oorspronkelijke plan van aanpak geactualiseerd.

Dit kader wordt eens in de vijf jaar geactualiseerd. Tussentijds wordt de implementatie geborgd op basis van jaarlijkse evaluatie jaarverslagen examencommissie die wordt uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van het Onderwijsbestuur. Verder is in kader van de MidTerm t.b.v. de Instellingstoets kwaliteitszorg (ITK) een toetsaudit voorzien gericht op implementatie van de facultaire toetsbeleidsplannen.

2. TU/e visie op Onderwijs

Toetsing is integraal onderdeel van onderwijs. Toets- en onderwijsbeleid zijn onlosmakelijk verbonden. Om de visie op toetsing van de TU/e af te leiden wordt in deze paragraaf de TU/e visie op onderwijs samengevat.

De TU/e leidt de nieuwe generatie academische ingenieurs op die toekomstbestendig zijn.

In het essay 'Ingenieurs voor de toekomst' uit 2013⁸ is de visie op het onderwijs aan de TU/e beschreven, die richting geeft aan de inrichting van Bachelor College en Graduate School. 'Persoonlijke interactie en uitwisseling van kennis tussen docenten en studenten is de kern van het academische onderwijs' (p. 27). Het essay beschrijft dat kleinschaligheid noodzakelijk is om op een effectieve wijze te leren en digitaal onderwijs kan worden gebruikt om de kleinschaligheid te behouden. Kleinschaligheid draagt bij aan het gewenste profiel van de 'Eindhovense ingenieur', evenals het in Eindhoven ontwikkelde 'ontwerpgerichte' onderwijs in ateliers en laboratoria, waarin naast kennis ook vaardigheden worden geleerd. Deze visie betekent voor studenten dat zij zelf actief vormgeven aan hun opleiding, en er komt meer differentiatie in leerprocessen waarbij ICT een ondersteunende rol zal spelen. De grotere diversiteit (naar gender, nationaliteit en 'betamentaliteit' profiel⁹) in de studentenpopulatie vraagt van docenten een coachende rol, zodat studenten persoonsgericht worden ondersteund in hun leerproces. Life long learning is een vaardigheid die studenten (en docenten) moeten gaan ontwikkelen om in de toekomst bij te kunnen blijven. Samenwerken met het bedrijfsleven is ook in dit kader van groot belang.

In de nieuwe strategie 2030 van de TU/e (uit 2018) wordt deze visie op onderwijs verder uitgewerkt en aangescherpt. De vertaalslag naar een herziene onderwijsvisie is in voorbereiding. Strategische thema's zijn het profiel van de Eindhovense ingenieur als T of Π shaped: ingenieurs die diepgaande kennis van een of meer disciplines combineren met de vaardigheden om de echte uitdagingen in science & technology aan te gaan. Er is een diversiteit aan studenten, die hun eigen leerpad kiezen en een houding van levenslang leren ontwikkelen. Hiervoor is het noodzakelijk dat het onderwijs flexibel en modulair wordt opgebouwd, en ook online (zo mogelijk inclusief toetscomponent) en aan verschillende groepen studenten wordt aangeboden. De vraag naar toetsing op afstand neemt daarmee toe. Bovenstaand maakt ook noodzakelijk dat docenten nieuwe didactische en pedagogische methoden ontwikkelen om deze verschillende groepen studenten te kunnen motiveren en activeren, van doceren naar leren. Hier zal toetsing een rol spelen. Het onderzoek en onderwijs aan de TU/e is sterk verweven, waarbij challenge-based leren het onderscheidende element is. Studenten leren door het werken in (diverse, cross-disciplinaire) teams aan echte ingenieursproblemen, een system-level approach is hierbij essentieel. Hiervoor wordt de samenwerking in het onderwijs (w.o. toetsing) in het TU/e ecosysteem (bedrijven, andere onderwijsinstellingen etc.) geïntensiveerd.

⁷ CCKO Evaluatie Toetsbeleid TU/e

⁸ Meijers, A. W. M., & Brok, den, P. J. (2013). Ingenieurs voor de toekomst: een essay over het onderwijs aan de TU/e in 2030. Eindhoven: Technische Universiteit Eindhoven

⁹ <https://www.pbt-netwerk.nl/betamentaliteit>

Vanuit de onderwijsvisie heeft het Bachelor College van de TU/e gekozen voor een ambitieus studieklimaat waarin voor studenten geldt dat inschrijven gelijk staat aan meedoen en meedoen gelijk staat aan slagen. De studeerbaarheid van de programma's wordt bereikt door een optimale balans tussen contacturen en zelfstudie, activerende werk- en toetsvormen, een gestandaardiseerde inrichting en verroostering van het onderwijs, een intensieve begeleiding van studenten en duidelijke inspannings- en prestatie-eisen.

Ook de Graduate School biedt studenten de mogelijkheid om hun eigen studie samen te stellen met ondersteuning van een mentor of afstudeerbegeleider. Ze wisselt individueel werk met groepswork af. Opleidingen zijn ingebed in het Graduate program waaraan ook de PhD opleiding en PDEng opleidingen zijn verbonden. Het streven is dat alle masterstudenten bij afsluiting van hun opleiding internationale ervaring hebben in een onderzoeks-of onderwijssetting. Bij aanvang van de opleidingen nemen alle studenten deel aan een skills assessment dat richting geeft aan hun verdere doorontwikkeling. Een omvangrijk deel van het masterprogramma bestaat uit de afstudeerfase, daarbij wordt ook gedemonstreerd dat men over de noodzakelijke skills beschikt. Een aanzienlijk deel van de studenten voert hierbij, onder auspiciën van de wetenschappelijke staf, een opdracht uit bij een van de omringende bedrijven in Brainport.

3. TU/e visie op Toetsing

De TU/e is zich bewust van de invloed die toetsing heeft op het studeergedrag van studenten en wat een student leert en zet daarom in op toetsen als een 'tool of learning' en als een 'tool for learning'. In het huidige Bachelor College vervult het samenspel tussen eindtoets en tussentoetsen beide functies. De tussentoetsen zijn bedoeld om studenten te activeren, tijdig feedback te geven hoe ze er voor staan en goed voor te (laten) bereiden op de eindtoets. Samen met andere ingevoerde maatregelen draagt dit bij aan hogere slagingspercentages en rendementen. In het eerste jaar van de studie worden studenten hierbij extra gestimuleerd doordat bij alle vakken tenminste twee tussentoetsen worden afgenomen die beide meetellen voor de eindbeoordeling van een vak.

Om de tussentoetsen goed te laten functioneren en adequaat in te bedden in het onderwijs zijn in het Bachelor College een aantal richtlijnen opgesteld, zoals de eis dat binnen een onderwijseenheid bij compensatoir toetsen minimaal 50% en maximaal 70% van het eindcijfer voor een onderwijseenheid wordt bepaald door de eindtoets, dat voor iedere onderwijseenheid een toetsplan beschikbaar moet zijn waardoor de samenhang van de toetsing binnen het vak zichtbaar wordt, dat tussentoetsen niet kunnen worden herkanst en dat toetsresultaten beperkt geldig zijn om uitstelgedrag van studenten te voorkomen, en dat toetsen dienen te worden beoordeeld aan de hand van duidelijke criteria zodat de beoordelingen als feedback kunnen dienen voor de studenten (zie Richtlijn TU/e Bachelor College, vastgesteld door het CvB op 19 april 2018).

Binnen de setting van challenge based onderwijs, waar studenten leren door het werken in (diverse, multidisciplinaire) teams aan echte ingenieursproblemen, vanuit hun eigen opleiding, wordt het richting geven aan de persoonlijke ontwikkeling steeds belangrijker. De ervaringen die hiermee zijn opgedaan bij het competentiegericht onderwijs binnen de faculteit Industrial Design dienen ter inspiratie. Evenals de recente ontwikkelingen in het HBO: toetsing ontwikkelt door in de richting van assessment as learning, waarbij assessment zal worden gecontextualiseerd en geïntegreerd in het leerproces, en zo intrinsieke motivatie ondersteunt (Dochy e.a.¹⁰). Het kunnen reflecteren op de kwaliteit van eigen werk en dat van anderen is daarbij noodzakelijk en veronderstelt een professionele feedbackcultuur (Geitz en de Geus¹¹). Toetsing ondersteunt de ontwikkeling van dit vermogen. De [TU/e adviesnota peer-feedback](#)¹² geeft hiervoor aanknopingspunten.

¹⁰ Assessment as Learning: De volgende stap in de toetsrevolutie. Filip Dochy, Wibran Dochy en Margo Janssens, In: *Toetsrevolutie. Naar een feedbackcultuur in het hoger onderwijs*. Dominique Sluijsmans, Mien Segers, 2018

¹¹ Duurzame feedback: de student en het leerproces centraal, Gerry Geitz en Jan de Geus In: *Toetsrevolutie. Naar een feedbackcultuur in het hoger onderwijs*. Dominique Sluijsmans, Mien Segers, 2018

¹² Adviesnota peerfeedback bij summatieve assessment, TU Eindhoven, L.M. van Meeuwen, 2014

Op weg naar 2030 wordt binnen de TU/e ruimte geschapen voor het inrichten van compleet andere onderwijssettings, inclusief toetsing zoals via Innovation Space. Het voortijdig betrekken van examencommissies is daarbij noodzakelijk. Niet alleen om te borgen dat ook in dergelijke experimentele settings diplomakwaliteit gegarandeerd is, maar juist ook om inzicht te verwerven over de wijze hoe bij nieuwe vormen van toetsing de kwaliteit kan worden geborgd. Het voorzitters-overleg AEB/AEM biedt hierbij een platform om over opleidingen heen inzichten te verkennen en advies uit te brengen aan de Deans onderwijs.

Visie op digitaal toetsen

Het mogelijk maken van digitaal toetsen kent vanuit het advies op blended learning een hoge prioriteit (Advies Blended Learning, 2015). Digitalisering van het toetsproces kan een aantal knelpunten helpen oplossen. Bijvoorbeeld omdat het kansen biedt met betrekking tot verhoging van studiesucces, en wel met name ten aanzien van toetsen om van te leren (SURF, 2014). Digitaal toetsen kan het interactieproces tussen docent en een groeiend aantal studenten ondersteunen. Dat wil zeggen dat digitaal toetsen niet alleen kan leiden tot een efficiëntieslag en kwaliteitsverbetering ten opzichte van het analoge toetsproces, maar ook een feedbackloop voor grote aantallen studenten mogelijk kan maken. Beoordeling en feedback zijn belangrijke schakels in het leerproces van studenten (Farrel, 2014). Dit kan door digitale middelen worden ondersteund terwijl vermindering van de werkdruk van docenten en kwaliteitsverbetering (bijvoorbeeld t.a.v. fraudepreventie) te verwachten is (SURF, 2014).

Daar waar mogelijk zal hardware en software ingezet worden om de diverse stadia van de toetscyclus¹³ uit te voeren of te ondersteunen. Uitgangspunten zijn daarbij: (in relatie met de diverse stadia van de toetscyclus) het mogelijk maken van optimale afstemming tussen leerdoelen en toetsing, (in relatie met tool of-learning), het optimaliseren en beveiligen van processen zodat deze efficiënt en fraudevrij plaatsvinden, (in relatie met tool for learning) studenten op een effectieve manier zoveel mogelijk individuele en snelle feedback geven en (in relatie met blended learning en blended assessment) zodat studenten hun eigen leerprocessen kunnen vormgeven en toetsen. (ontleend aan het door Stuurgroep Digitaal Toetsen in Dec. 2015 vastgesteld document ¹⁴),

Toetsen voor selectie

Bijzondere inzet van toetsing als een tool of learning zijn de toetsen die bij de selectie in het kader van de toelating tot fixus-opleidingen worden afgenomen. Deze toetsfunctie valt buiten de verantwoordelijkheid van examencommissies en daarmee buiten de scope van dit toetskader.

TU/e visie op fraude

Een TU/e diploma is van grote waarde. Het gaat studenten, de arbeidsmarkt en de samenleving er om te kunnen vertrouwen op deze waarde. De TU/e is zich hiervan bewust en werkt daarom continu aan de garantie van deze waarde. Behalve de inhoud van het diploma en de kwaliteit van de onderliggende toetsing is het van belang dat er vertrouwd mag worden op het integer behalen van TU/e diploma's.

Een aanknopingspunt hierbij is de door de TU/e ontwikkelde Gedragscode Wetenschapsbeoefening (2014). Voor de TU/e staan de volgende vijf principes centraal:

¹³ De toetscyclus geeft de verschillende stadia in het toetsproces aan: 1. Toetsontwerp, 2. Toetsconstructie, 3. Toetssamenstelling, 4. Toetsafname, 5. Toetsverwerking en -analyse, 6. Cijferbepaling, 7. Evaluatie, interpretatie data en cijfervaststelling. Bij fase 1 van de volgende cyclus worden de evaluatieresultaten uit fase 7 van de vorige cyclus meegenomen (Halsema, L., Swagten, H., Werkgroep project implementatie toetsbeleid (2014), Toetskader TU/e. Eindhoven: Technische Universiteit Eindhoven).

¹⁴ Digitaal toetsen TU/e, De potentie van digitale functionaliteiten en richtingen voor het management van een digitaal landschap ten aanzien van toetsen en beoordelen t.b.v. digitaal toetsen, Van Meeuwen, Van der Aalst, Van Diggelen, Verhoeff, 2015).

1. Betrouwbaarheid
2. Intellectuele eerlijkheid
3. Openheid
4. Onafhankelijkheid
5. Maatschappelijke verantwoordelijkheid

Het naleven van deze vijf principes borgt de grote waarde die wetenschap als merk heeft. Het is daarom van belang dat studenten - wetenschapsbeoefenaars in spe - in hun opleiding leren zich bewust te zijn van de grenzen van hun eigen handelen in een wetenschappelijk integere cultuur.

De student als toekomstige wetenschapsbeoefenaar dient actief geïnformeerd te worden over deze grenzen en de gestelde regels en richtlijnen. Vervolgens is het schenden van deze regels en richtlijnen - in elke vorm - handelen dat indruist tegen wetenschappelijke integriteit. Fraude is daarmee een schending van het vertrouwen in (toekomstig) integer handelen.

Er zijn drie triggers voor frauduleus handelen te onderscheiden. Deze zijn: gelegenheid tot fraude, motivatie voor fraude en de rationalisatie van fraude. Ook in het kader van fraudesignalering in het hoger onderwijs wordt naar deze drie elementen verwezen (e.g., Becker, Connolly, Lentz, & Morrison, 2006¹⁵; Tweede Kamer, 2007-2008)¹⁶. Dit betekent dat fraude kan plaatsvinden wanneer er een mogelijkheid toe is, wanneer er een verleiding of druk is om te frauderen en wanneer het frauduleus handelen voor de fraudeur zelf te rechtvaardigen is. Tijdens de studie moet het studenten daarom duidelijk zijn dat fraude niet past bij een wetenschappelijke opleiding, niet makkelijk is, de pakkans in geval van fraude groot is en dat fraude nauwelijks voorkomt. Het College van Bestuur heeft daarom opdracht gegeven tot het bundelen en verder ontwikkelen van TU/e breed Fraudebeleid. Plagiaat is een specifiek soort fraude en de bestrijding daarvan valt derhalve binnen het fraudebeleid.

De nota Fraudebeleid TU/e geeft een overzicht van hoe erop wordt toegezien dat door de student en de instelling afspraken worden nagekomen die rond het thema fraude gelden. De universiteit heeft daarin de volgende uitgangspunten gesteld ten aanzien van fraude waaraan alle actoren in een wetenschappelijke opleiding zich dienen te conformeren:

- De maatschappij kan vertrouwen op de waarde die van TU/e diploma's wordt verwacht.
- Studeren vindt plaats binnen een wetenschappelijk integere cultuur waarin frauderen ontoelaatbaar is.

Onder fraude bij onder andere toetsing, bij aanvragen voor vrijstellingen en aanvragen van examens wordt in ieder geval verstaan: ieder handelen of nalaten door of vanwege een student, waardoor het vormen van een juist oordeel van diens kennis, inzicht en vaardigheden geheel of gedeeltelijk voor de examinerator onmogelijk wordt gemaakt en/of het opzettelijk beïnvloeden van (onderdelen van) het examenproces met als doel het resultaat van het examen te beïnvloeden. Plagiaat is een specifiek soort fraude. Evenals het in zijn hoedanigheid als student-assistent er voor zorg dragen dan wel medeplichtig zijn aan het feit dat het vormen van een juist oordeel van de kennis, inzicht en vaardigheden van een student of studenten geheel of gedeeltelijk voor de examinerator onmogelijk wordt gemaakt. Ook het opzettelijk beïnvloeden van (onderdelen van) het examenproces met als doel het resultaat van het examen te beïnvloeden valt hieronder.

Bij aanvang van de studie hebben studenten het vertrouwen dat zij zich naar de gedragsregels van de wetenschap zullen gedragen. Bij het overtreden van deze regels schaadt de student dit vertrouwen en toont hij/zij zich daarmee niet geschikt als wetenschapper. Het is daarom dat aan de TU/e wordt uitgegaan van een integraal vier-elementen beleid met als doel een wetenschappelijk integere cultuur te handhaven waarin het voor studenten

¹⁵ Becker, A., Connolly, J., Lentz, P., Morrison, J, (2006). Using the business fraud triangle to predict academic dishonesty among business students. *Academy of Educational Leadership Journal*, 10, 1-12.

¹⁶ Tweede Kamer, vergaderjaar 2007–2008, *Signaleren van Fraude*. 31 388, nr. 2

duidelijk is dat frauderen indruist tegen de houding die van hen als wetenschapper wordt verwacht. De holistische aanpak van het vier-elementen beleid sluit aan bij diverse literatuur die de vier elementen beschrijft waaruit fraudebestrijdingsbeleid dient te bestaan (Bloothoofd, Hoiting, & Russel, 2004; Duggan 2006; Park, 2003; cf. Rienties & Arts, 2004).

Informeren: De grenzen van het toelaatbare worden door de instelling helder gecommuniceerd naar de student.

Voorkomen: Situaties die fraude in de hand werken, worden door de instelling en door de student voorkomen.

Detecteren: De instelling ziet toe op een fraudevrij verloop van toetsen.

Sancties opleggen: In geval van fraude zullen sancties aan overtredende studenten worden opgelegd die passend zijn in het kader van de vorm van fraude en in het licht van het geschade vertrouwen.

In geval van vermoeden van fraude is de examencommissie van de eigen opleiding verantwoordelijk voor de afhandeling met de student. Vanwege het aandeel keuze onderwijs en de opleidingsoverstijgende basisvakken waar samengewerkt wordt in multidisciplinaire teams is om bij soortgelijke fraude gelijke behandeling tussen studenten van verschillende opleidingen na te streven en precedentwerking te voorkomen een [handelingsprotocol opgesteld voor opleidingsoverstijgend onderwijs](#).

In geval van vermoeden van fraude door een student-assistent geldt dat naast afhandeling door de betreffende examencommissie ook de leidinggevende van de student-assistent verantwoordelijk is voor afhandeling. Om een en ander in goede banen te leiden is hiervoor een protocol in ontwikkeling.

TU/e visie op de kwaliteit van toetsing

Examinatoren zijn als eerste verantwoordelijk voor de beoordeling van studenten op studieonderdelen of assessments. Examinatoren worden aangewezen door de examencommissie. De TU/e gaat hierbij uit van de professionaliteit van docenten om zorg te dragen voor valide en betrouwbare toetsing en/of beoordelingen die een duidelijke link hebben met leerdoelen en onderwijsactiviteiten (van het vak) en bovendien aansluiten bij de eindtermen van het curriculum/competentieraamwerk en de onderwijsvisie van de TU/e en de faculteit (bijvoorbeeld de faculteitspecifieke invulling van het Ontwerpgericht onderwijs (OGO)). Het opleidingsmanagement zorgt er voor dat deze visie breed wordt uitgedragen en de desbetreffende gremia (opleidingscommissie, examencommissie) borgen de kwaliteit van de uitwerking van de visie.

Iedere examinerator/assessor is bekwaam en bij voorkeur geschoold voor zijn/haar specifieke rol in het examenprogramma; De competentie "Testing & Assessment" zoals beschreven in de Basiskwalificatie Onderwijs (BKO)¹⁷ is hierbij minimaal het uitgangspunt, zie onderstaand kader.

Testing and assessment; the lecturer can:

1. design a test plan, including assessment criteria and, using this, develop tests to check whether the students have met the learning objectives sufficiently well
2. assess the learning process in groups of and individual students
3. use student test results to assess whether learning objectives have been achieved
4. analyze test results and draw conclusions on the quality of learning, teaching and testing

Organizing and coordinating teaching; the lecturer can:

3. describe university and departmental regulations that are relevant to the teaching process, such as the Program and Examination Regulations and the role of relevant bodies, such as the Examination Committee, the program committee and the departmental administration.

¹⁷ Handbook University Teaching Qualification (UTQ/BKO) portfolio, Professional Development/ TEACH , 2015

Zowel studenten, PhD's en postdocs kunnen, mits zij beschikken over de noodzakelijke expertise, onder supervisie van de examinerende waardevolle assistentie bieden bij toetsing en beoordeling. Echter inzet van assistenten vergt een aantal eisen en maatregelen die de betrouwbaarheid en validiteit garanderen en kans op fraude te beperken (het toetskader volgt hierin het advies AEB/AEM¹⁸ en het daarop aansluitend reglement dat is opgesteld t.b.v. de inzet van Teaching Assistants (TA's)¹⁹).

Vanuit die optiek gelden de volgende beperkingen aan inzetbaarheid van studenten:

- * Studenten zijn niet inzetbaar voor surveillance bij eindtoetsing.
- * Studenten zijn niet inzetbaar voor/bij cijferverwerking
- * Studenten hebben vóór de afname geen toegang tot toetsen die meetellen voor de eindbeoordeling van een vak en bijbehorende antwoordmodellen.
- * Studenten kunnen slechts ingezet na ondertekening van een contract met daarin de rechten en plichten van de student en de universiteit. Het tekenen voor geheimhouding ten aanzien van de vertrouwelijke informatie zoals bijvoorbeeld studentgegevens, is hiervan een belangrijk onderdeel.

De kwaliteit van de examinatoren wordt gewaarborgd door toezicht te houden op en terugkoppeling te geven op de kwaliteit van toetsen en beoordelingen. In de jaarverslagen van de examencommissies wordt verslag gedaan van de activiteiten ten aanzien van de deskundigheid van de examinatoren.

Kwalitatief goede toetsen zijn betrouwbaar (de toets maakt een betekenisvol onderscheid tussen de studenten die de leerdoelen goed of minder goed beheersen), valide (de toets dekt de leerdoelen.), transparant (voorafgaand aan de toets is duidelijk aan de studenten gecommuniceerd, hoe en waarop zij beoordeeld worden) en efficiënt (de door toetsing verkregen informatie weegt op tegen de investering van docent (toetsontwikkeling en correctie en toetsafname) en student, vooral qua tijd). De TU/e meent dat er meerdere manieren zijn om de kwaliteit van de toetsen en de beoordelingen te garanderen. Dat kan door het werken met onafhankelijke reviewers of een facultaire toetscommissie gemandateerd door de examencommissie, maar dat kan bijvoorbeeld ook door een systeem van toetsvergaderingen waarin aan de hand van een vooraf opgestelde toetsmatrijs de vragen inclusief concept antwoordmodel samen worden geconstrueerd in combinatie met een beoordeling door onafhankelijke reviewers. Essentie is dat vooraf aan de toetsafname een check heeft plaatsgevonden of de toets aansluit op de leerdoelen, of de vragen goed geconstrueerd zijn en of er een deugdelijk beoordelingsmodel voorhanden is. In voorkomende gevallen, bijvoorbeeld aan een examencommissie t.b.v. borging, of bij eventuele klachten door studenten dient de examinerende de gevraagde kwaliteitsinformatie te kunnen leveren. Achteraf, na afname en beoordeling, worden de toetsresultaten geanalyseerd en vindt er door middel van bijvoorbeeld vakenquêtes evaluatie van de toetsen plaats. Indien de analyse daar aanleiding toe geeft wordt de cesuur of beoordelingsmodel aangepast²⁰. De kwaliteitszorgcirkel wordt gesloten doordat de resultaten uit de analyses en evaluaties worden gebruikt om de kwaliteit van de toetsen te verbeteren.

De wijze waarop de faculteit invulling geeft aan deze processen kan mede ingegeven zijn door de aanwezige (kwaliteitszorg)cultuur op de faculteit of door de op de faculteit beschikbare expertise, bronnen en middelen. Sinds de toekomstgerichte herinrichting van de ondersteunende onderwijsorganisatie (TOO) is via ESA (Education and Student Affairs) voorzien in ondersteuning voor iedere faculteit via een teacher support medewerker. Het onderwijsmanagement zorgt er voor dat de verschillende stadia van de toetscyclus optimaal kunnen verlopen. Waar nodig wordt voor specifieke studenten in lijn met het TU/e beleid m.b.t. studeren met een functie beperking, voorzieningen getroffen om betrouwbare en valide toetsing mogelijk te maken. Uiteindelijk borgt de desbetreffende examencommissie, zoveel mogelijk proactief, de gerealiseerde kwaliteit en presenteert zij haar bevindingen en verbeterpunten in het jaarverslag.

¹⁸ 27042018 Advies AEB AEM, inzake inzet derden bij toetsing

¹⁹ Regelgeving en professionaliseringsplan Teaching/ Teacher Assistants, september 2018

²⁰ Hierbij geldt dat de cesuur niet in het nadeel van studenten mag worden aangepast.

Voor studenten is transparantie het meest herkenbaar kwaliteitscriterium. Eerlijke toetsing en beoordeling zijn daarbij belangrijke elementen. Dat komt o.a. tot uiting door studenten goed en op tijd inzicht te geven in wat en hoe er getoetst wordt, inzicht te geven in hoe cijfers tot stand komen (cesuurbepaling, gok-kanscorrectie, afronding) en door elkaar aan de afspraken te houden (zoals die in de Onderwijs - en Examenregeling (OER), studentenstatuut, gedragscode wetenschapsbeoefening TU/e en Examenreglement zijn vastgelegd). Er is afstemming t.a.v. rechten en plichten studenten, t.a.v. regels, procedures en de op te leggen sancties. De Joint Program Committee (JPC) (advies), de Universiteitsraad (UR) (instemming), de Adviescommissie Examens Bacheloropleidingen (AEB) en de Adviescommissie Examens Masteropleidingen (AEM) hebben een belangrijke taak in deze.

Ook moeten studenten zich goed kunnen voorbereiden op de toets. Huiswerkopdrachten, tussentoetsen en eindtoetsen zijn op een logische wijze met elkaar verbonden. Het informeren over, voorkomen van, detecteren van en sanctioneren bij fraude zijn ook elementen van eerlijk toetsen. Een goed fraudebeleid sluit aan bij een wetenschappelijk integere cultuur en wordt TU/e-breed uitgedragen door over fraude en wetenschappelijke integriteit te informeren en fraude te voorkomen.

Kwaliteit van afstudeeropdrachten

Een bijzondere vorm van toetsing is het afstudeerproject. De hieruit resulterende eindwerken van een opleiding zijn het visitekaartje van de universiteit en haar opleidingen en de afgestudeerde student. Bij opleidingsaccreditatie zijn ze een essentieel element voor het aantonen dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd (standaard 4, beoordelingskader accreditatiestelsel, NVAO).

Om de validiteit, betrouwbaarheid en de transparantie te borgen zijn hiertoe een aantal kaderafspraken vastgelegd via de richtlijn BC, GS, en in de model-OER en is een afstudeerregeling opgenomen in het examenreglement van de opleiding. In onderstaande box zijn de aspecten opgenomen waarover afspraken van belang zijn, op basis van de geldende afspraken voor 18-19. Voor de Graduate School is een apart kaderdocument in ontwikkeling waarin alle generieke afspraken worden vastgelegd.

- * Afstudeeropdrachten, ook indien deze onderdeel vormen van een groter groepsproject, hebben een individuele beoordelingscomponent.
- * Gewenste omvang van de eindopdrachten zijn instellingsbreed vastgelegd (richtlijn): het Bacheloreindprojecten is 10 sp., de master afstudeeropdrachten 30-45 sp²¹. Voor interne bi-diplomerings zijn specifieke richtlijnen vastgelegd voor BC²² en voor GS²³.
- * In de model-oer zijn instellingsbreed afspraken vastgelegd over het minimale niveau waaraan een student moet voldoen om te mogen starten met een eindopdracht. Discipline specifieke eisen kunnen hieraan worden toegevoegd.

- * De examencommissies borgen vooraf de kwaliteit van de opdrachten en de samenstelling van de afstudeercommissie (model ER).
- * De examencommissies zien toe op de transparantie door het vaststellen van een afstudeerregeling als onderdeel van het examenreglement.
- * Integriteit van de eindwerken wordt expliciet geborgd door gebruik van plagiaatdetectie, studenten tekenen expliciet voor de integriteit van het ingeleverde werk.

²¹ Alleen wanneer de omvang van de verplichte onderwijseenheden niet meer dan 15 studiepunten omvat, kan het afstudeerproject 60 studiepunten bedragen, ter bepaling aan het faculteitsbestuur op advies van zijn opleidingsdirecteur.

²² **Directive Executive Board TU/e with regard to internal double diplomas for bachelor programs, Adopted by the Executive Board** on June 15, 2017

²³ **Directive Executive Board TU/e with regard to internal double diplomas for master programs, Adopted by the Executive Board** on June 15, 2017

- * Via het model- ER is afgesproken dat om de betrouwbaarheid van de beoordeling te garanderen er door elke opleiding een beoordelingsformulier opgesteld is en de criteria voor beoordeling zijn gespecificeerd. Achteraf wordt tenminste steekproefsgewijs de kwaliteit van opdracht en beoordeling geborgd door de examencommissie.

Bachelor en Master, eisen aan afstudeeropdrachten

In aanvulling op bovenstaande eisen aan bachelor-en masteropleidingen geldt voor de masteropleidingen, zoals vastgelegd via de richtlijn GS, dat:

- * De afstudeercommissie bestaat uit tenminste drie leden, die zijn aangewezen als examiner, waarvan tenminste één extern lid, afkomstig van een andere onderzoeksgroep, andere faculteit of andere universiteit.¹
- * De beoordeling van de professionele vaardigheden die een rol spelen bij het afstudeerproject vormt onderdeel van de beoordeling van het afstudeerproject.
- * t.b.v. de transparantie In de onderwijscatalogus vermeld wordt of en op welk moment tussentijdse evaluaties van de masterscriptie plaatsvinden.

Master, aanvullende eisen aan afstudeeropdrachten

4. Ondersteuning en deskundigheidsbevordering

Om docenten, het opleidingsmanagement en commissies te ondersteunen zijn er (specifieke) trainingen en masterclasses, voorbeelden van toepassingen en good practices en formats, handleidingen en uitwerkingen beschikbaar. Ook is er via Dienst ESA, cluster Teachersupport & Quality assurance (TS&QA) ondersteuning beschikbaar om expertise in te zetten bij onderwijsdagen, -colloquia of workshops en bij het geven van feedback op toetsplannen en het analyseren van de toetsdata en dergelijke.

Het gebruik van ICT bij de toetscyclus is met de invoering van het digitaal toetsysteem bij de ondersteuning vanuit ESA, Teacher supporters punt van aandacht. Zij zijn in staat te adviseren welke type toets het beste aansluit bij de te toetsen leerdoelen en welke tool daarbij zowel qua authenticiteit van de toets als qua benodigde beveiliging van de toetsafname het beste past. Ook ondersteunen zij de toetscommissie met o.a. het opstellen van toets- en itemanalyses. Voor de in te zetten digitale systemen zijn tevens key-users aanwezig die kunnen ondersteunen bij gebruik.

Ondersteuning wordt ook geboden in het aanbieden van diensten. Een aantal van deze diensten lopen centraal, zoals het inplannen van tentamenroosters, het regelen van professionele surveillanten voor centrale toetsafname, en beveiligd printen. Maar er wordt ook de mogelijkheid geboden om tentamens op een centraal punt aan te leveren waarna het vermenigvuldigen van de opgaveformulieren, de distributie van de formulieren, de afname, het verzamelen van de formulieren en het ingevulde werk en de distributie van het ingeleverde werk richting examinatoren op een beveiligde manier plaatsvinden. Middels een beschrijving en analyse van alle processen rond toetsing zullen deze diensten geoptimaliseerd worden, hiertoe is binnen TOO de keten Toetsplanning en fraude een coördinator benoemd die de afstemming en kwaliteit van de diverse services borgt (zie ESA ontwikkelplan keten toetsplanning en fraude).

5. Regelgeving

Het facultair toetsbeleid wordt nader ingevuld door het opstellen van de Onderwijs- en Examenregeling (WHW artikel 7.13) en regels en richtlijnen van de examencommissie (het Examenreglement TU/e) rondom o.a. beoordelen, fraude (WHW artikel 7.12b). De Onderwijs- en Examenregeling bevat adequate en heldere informatie over de opleiding of groep van opleidingen.

De samenstelling van de examencommissie voldoet aan de wet (WHW artikel 7.12 a). De gewenste samenstelling is opgenomen in het model-faculteitsreglement dat dient als leidraad voor de diverse faculteitsreglementen.

Er is een regeling voor klachten (over de toetsing en aspecten die daarmee samenhangen) en beroepsmogelijkheden voor studenten. Alle relevante informatie over regelgeving zoals de OER, het studentenstatuut en de richtlijnen van de examencommissie zijn voor studenten eenvoudig te vinden en te raadplegen.

Er is een [regeling Centrale tentamenafname](#) over de afname van (schriftelijke) tentamens. Hierin zijn de organisatie en procedures rondom de centrale afname van schriftelijke tentamens geformaliseerd waardoor de kwaliteit van de afname van toetsen wordt gegarandeerd. Dit naar aanleiding van de wijziging van de WHW per 1 september 2015, waarmee de verantwoordelijkheid voor de organisatie van tentamens en examens is verlegd van de examencommissie naar het instellingsbestuur. Tegelijkertijd is deze regeling een resultaat van kwaliteitszorg rondom toetsen en fraudebestrijding, voortvloeiend uit de behoefte aan een verbeterslag op dit gebied. De regeling wordt regelmatig geüpdatet bij nieuwe ontwikkelingen of n.a.v. evaluatie. Op basis van de evaluatie van 2016 zullen aan de regeling een bijlage dan wel een regeling over digitaal toetsen worden toegevoegd/ opgesteld. Ook zullen waar nodig spelregels m.b.t het proces van aanleveren, opslag, vermenigvuldigen van tentamens (PAVOT) worden toegevoegd.

6. Facultair beleid

De facultaire invulling van het toetsbeleid dient onder verantwoordelijkheid van de opleidingsdirecteur een gezamenlijk product te zijn van het opleidingsmanagement, de examencommissie en de opleidingscommissie. De opleidingsdirecteur stemt hierbij af met het facultaire manager ESA om de uitvoerbaarheid van het facultair toetsbeleid te borgen.

De belangrijkste elementen van een facultair toetsbeleid, het toetsbeleidsdocument, zijn in bijlage 1 opgenomen. In bijlage 2 is een inhoudsopgave van een logisch opgebouwd facultaire toetsbeleidsdocument te vinden gebaseerd op deze elementen. Deze overzichten zijn vooral bedoeld als handreiking voor de faculteiten om relevante onderdelen te identificeren die aan de orde kunnen komen in het toetsbeleidsdocument, en is dus niet bedoeld om compleet en voorschrijvend te zijn. Wel is het zo dat een groot aantal van de in de bijlagen genoemde punten ontleend zijn aan de huidige (wettelijke) eisen rondom toetsing, waarbij er meer nadruk is komen te liggen op meetbaarheid en transparantie van prestaties door instellingen en studenten, zowel op instellingsniveau als ook op het niveau van de faculteiten.

7. Rollen en bevoegdheden

Voor de betrokkenen (zoals de decaan, opleidingsdirecteur, examencommissie, docenten, studenten) is een beschrijving en uitwerking van de rollen, taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van bij toetsing en beoordeling en alles wat daarmee samenhangt beschikbaar. Inzicht in elkaars rollen, taken, et cetera en het elkaar aanspreken op de verantwoordelijkheden is een voorwaarde voor een goed functionerende toetsorganisatie. Onderlinge afstemming en communicatie spelen daarbij een belangrijke rol. Een verkort overzicht van de verantwoordelijkheden binnen het toetsbeleid met daarin de onderlinge relaties en de gewenste wijze van afstemming is hieronder te vinden. In bijlage 3 is een overzicht opgenomen van taken en verantwoordelijkheden van diverse betrokkenen bij de toetsing.

De examencommissies vervullen een essentiële en gezaghebbende rol in het kader van toetsing en toetsbeleid op opleidingsniveau. Overkoepelend wordt via het gezamenlijk voorzittersoverleg AEB/AEM regelmatig advies uitgebracht aan de Dean BC en GS. De examencommissie - waarvan de leden worden benoemd door de decaan - functioneert op basis van de in de WHW aangegeven rol, verantwoordelijkheden en taken, en op basis van

aantoonbare onafhankelijkheid en deskundigheid. Sinds 2013, na aanpassingen in de WHW, behelst het aandachtsgebied van examencommissies naast het vaststellen van richtlijnen en aanwijzingen binnen het kader van de onderwijs- en examenregeling (OER) ook nadrukkelijk de inhoudelijke kwaliteit van toetsing en beoordeling; de examencommissies waarborgen dat de examinering/toetsing (inclusief de organisatie ervan) op orde is en waarborgen dat gediplomeerde studenten aan de eindtermen voldoen. Zo nodig initiëren zij hiervoor nader onderzoek. Bij geconstateerde knelpunten brengen zij de desbetreffende verantwoordelijken op de hoogte en houden toezicht op de genomen maatregelen en het resultaat daarvan. In het centraal door de voorzitters van de examencommissies afgestemde format voor het jaarverslag van de examencommissies is vastgelegd dat hierover wordt gerapporteerd. Het jaarverslag wordt opgeleverd aan het faculteitsbestuur. Eventuele ingezette verbeteracties worden ook beschreven in het jaarverslag onderwijs. Ook is een jaarplan opgenomen waarin de voornemens van de examencommissie voor het op de verslagperiode volgend jaar zijn opgenomen om de kwaliteitsborging verder vorm te geven dan wel te verbeteren. Op basis van het jaarverslag en jaarplan vindt tenminste twee maal per jaar overleg plaats met het faculteitsbestuur. Op verzoek van het faculteitsbestuur en/of de examencommissie wordt de opleidingsdirecteur en/of de directeur graduate program uitgenodigd voor dit overleg.²⁴

In het Examenreglement Examencommissie TU/e wordt het borgen van de kwaliteit van toetsing en beoordeling geregeld en is er bovendien apart aandacht voor de samenstelling, benoeming, werkwijze en taken van de examencommissie. Voor de detaillering van de facultaire invulling van toetsing en toetsbeleid wordt er in het Examenreglement verwezen naar het facultaire toetsbeleidsdocument.

8. Plan van aanpak

In kader van de update van het toetskader en de implementatie daarvan in het facultair toetsbeleid zijn de volgende acties voorzien.

Onderwerp	Wie	Start	Eind
Herziening toetskader	Beleidsmedewerker Toetsing ESA	Sept	Jan 2019
Aanpassing facultair toetsbeleid	Opleidingsdirecteuren/ beleidsmedewerkers onderwijs,	conform facultair Plan van aanpak	Juni 2019 (streefdatum)
Evaluatie facultaire toetsbeleidsplannen	Beleidsmedewerker Toetsing ESA	Jan 2020	Mrt 2020
Toetsing implementatie facultair toetsbeleid	Audit toetsbeleid, midterm ITK	2022	2023
Update toetskader	te bepalen	2024	2025

Sinds de eerste versie van het toetskader zijn conform het daarin opgenomen plan van aanpak belangrijke stappen gezet op gebied van fraudebeleid en het programma digitaal toetsen. Uitkomsten zijn verwerkt in het toetskader 2019. Echter onderwijs en toetsing is continu in ontwikkeling. Dit heeft effect op het toetsing- en fraudebeleid. En uiteindelijk op het toetskader. Het overzicht 'toetsing en innovatie' in bijlage 5 geeft een overzicht van lopende en gewenste innovaties op

²⁴ Zie voor leidraad art 2.13c model-faculteitsreglement TU/e

gebied van toetsing en de koppeling aan regeling die hun impact zullen gaan hebben op het toetsbeleid in de toekomst.

Uitgangspunt is dat waar deze vaak experimentele set-ups de verantwoordelijkheid van de examencommissie en opleidingsmanagement raken, dit met hen wordt afgestemd.

Bijlage 1: Format facultair toetsbeleid

Hieronder volgen een zevental ingrediënten voor het facultaire toetsbeleidsdocument. Deze (puntsgewijs gepresenteerde) onderdelen zijn bedoeld als richtlijn/format voor de faculteiten om het toetsbeleidsdocument vorm te geven.

Kwaliteitszorg voor toetsbeleid en toetsing

- Toetsbeleid wordt op facultair- en/of opleidingsniveau vastgesteld. Dit impliceert: een faculteit en/of opleiding beschikt over toetsbeleid, voert dit uit, evalueert en stelt bij (kwaliteitszorgcyclus). In het beleidsplan komt de aandacht voor de facultaire visie op onderwijs, de daarop aansluitende visie op (digitaal) toetsen en aandacht voor toetsing als instrument tot het bevorderen van de studeerbaarheid en sturing van studeergedrag naar voren, zijn de verantwoordelijkheden voor de uitvoering ervan vastgesteld, evenals de wijze van periodieke evaluatie.
- Per opleiding is er een toetsplan waarin aangegeven wordt op welke wijze, (in welke vakken, in welke mate, toetsvorm, toetsfunctie) alle eindtermen getoetst worden. Het toetsplan is gebaseerd op het onderwijsconcept, het curriculum en de daarin opgenomen leerlijnen. Omdat het onderwijs aan verandering onderhevig is, is er een beschrijving van de wijze waarop het nog up-to-date zijn van het toetsplan wordt gewaarborgd (controle, bijstelling bij veranderingen).
- De opleiding beschikt over richtlijnen voor het opstellen, afname, beoordeling en analyse van toetsen, voor het bepalen van de cesuur, voor de administratieve afhandeling en archivering. Er is een archiveringssysteem voor al het relevante toetsmateriaal (conform huidige OER).
- De kwaliteit van toetsing en beoordeling en het behaalde niveau van de studenten worden regelmatig op opleidingsniveau gecontroleerd en bij gesignaleerde problemen wordt tijdig en adequaat actie ondernomen.
- Examencommissieleden beschikken over de noodzakelijke deskundigheid om hun rol adequaat te kunnen vervullen. De decaan hoort en benoemt de leden en is eindverantwoordelijk voor het functioneren van de commissie (leden). Er zijn voor examencommissies mogelijkheden voorhanden voor scholing, advisering en ondersteuning.
- De examencommissie verantwoordt (en reflecteert op) haar jaarlijkse activiteiten in een jaarverslag. Het jaarverslag wordt besproken met de decaan en de opleidingsdirecteur.
- De faculteit draagt zorg voor de aantoonbare deskundigheid van de examinatoren op het gebied van toetsing en beoordeling. Zij scheppen mogelijkheden voor scholing, advisering en ondersteuning door toetsdeskundigen.

Borging van het eindniveau van de studenten

- Bij bewaking van het eindniveau, wordt specifiek gelet op de authenticiteit en het niveau van scripties en eindopdrachten als indicatie voor het niveau van de afgestudeerde student. Heldere beoordelingscriteria kunnen een handvat zijn om dit te realiseren.
- Ten aanzien van de authenticiteit van het werk van studenten heeft de opleiding fraudebeleid uitgewerkt waarin ingegaan wordt op de volgende aspecten: informeren over fraude, voorkomen van fraude, detecteren van fraude en sanctioneren op fraude.
- Er is een kwaliteitszorgsysteem (procedure) voor het bewaken en waarborgen van het behaalde (eind)niveau van de studenten (bachelor / master).
- Bij het nagaan van het behaalde niveau kunnen ook alumni, het werkveld en experts betrokken worden. Ook kan gedacht worden aan (internationale) benchmarking.
- Onderwerp van Toetsing

- Er zijn duidelijke eindtermen voor de opleiding geformuleerd die aansluiten bij de Nederlandse kwalificatiestructuur en voldoen aan internationale eisen. Uitgangspuntvormen de Dublin Descriptoren en/of de 3TU Criteria for Academic Bachelor's and Master's Curricula.
- De eindtermen zijn vertaald naar leerlijnen en/of leerdoelen voor de verschillende curriculumonderdelen.
- De opleiding zorgt voor een goede aansluiting tussen de eindtermen van de opleiding, de leerlijnen en/of de leerdoelen van de curriculumonderdelen en de toetsing van de leerdoelen.
- Toetsvormen zijn afgeleid van de leerdoelen en sluiten daar adequaat bij aan.
- De geselecteerde toetsvormen zijn consistent met de onderwijsvorm en de leerdoelen van het curriculum onderdeel.

Programmering van Toetsing

- Het toetsprogramma/toetsplan is zodanig van opzet dat met name in de beginfase van de studie het snel duidelijk wordt of de student succesvol de studie zal kunnen afronden.
- Op gezag van de examencommissie wordt tenminste een maand voor het begin van het semester het tentamenrooster voor dat semester bekend gemaakt waarin data en tijdstippen van de tentamens wordt vastgelegd. Het verplaatsen van een verroosterd tentamen (plaats of tijd), is alleen toegestaan na toestemming van de examencommissie.

Toetsvormen en eisen aan toetsing

- Per curriculumonderdeel of vak is er aantoonbare aansluiting tussen de leerdoelen, onderwijsvormen en de wijze van toetsing. Er is controle op de aansluiting tussen leerdoelen, onderwijsvormen en toetsvormen. En er is rekening gehouden met de functies van de toetsonderdelen: 'tool of learning' en 'tool for learning'.
- Iedere toets voldoet aan de toetsingscriteria, transparantie, validiteit en betrouwbaarheid:
 - o Transparant: voorafgaand aan de toets is duidelijk aan de studenten gecommuniceerd, hoe en waarop zij beoordeeld worden.
 - o Valide: de toets dekt de leerdoelen. Bij validiteit speelt zowel inhoud (congruent met de leerdoelen), niveau (de moeilijkheidsgraad) als representativiteit een rol.
 - o Betrouwbaar: de toets maakt een betekenisvol onderscheid tussen de studenten die de leerdoelen goed of minder goed beheersen. Hierbij speelt de kwaliteit van de toets een rol (onderscheidend vermogen, minimale gokkans, eenduidigheid), de omstandigheden waaronder de toets wordt afgenomen (standaardisatie en objectiviteit) en de wijze waarop de resultaten worden beoordeeld (objectief, niet willekeurig, nauwkeurig).
- Er is voor iedere toetsing deugdelijke beoordelingsprocedures en -modellen (zoals antwoordmodellen, beoordelingscriteria, rubrics) voorhanden. De wijze van cesuurbepaling is vooraf duidelijk gemotiveerd en vastgelegd.
- Toetsen worden geëvalueerd op basis van analyse van de resultaten. Indien de toetsanalyse hiertoe aanleiding geeft, kan dit leiden tot aanpassing van de cesuur en beoordeling. Op basis van vakevaluatiegegevens kan het onderwijs en de toetsing worden aangepast voor het volgende studiejaar.

Organisatorische zaken, procedures, regels en richtlijnen

- In het toetsbeleidsdocument wordt verantwoord op welke manier er aandacht is besteed aan het goed regelen van diverse zaken zoals:
 - o nakijktermijn, administratie, bekendmaking resultaten;
 - o het opstellen, afnemen, beoordeling, analyse en evaluatie van toetsen;
 - o de communicatie met studenten;
 - o programmering toetsing;

- o voorkomen, ontdekken en omgaan met plagiaat / fraude;
- o Spelregels inzet student-assistenten bij toetsing en beoordeling;
- o klachten, beroepsmogelijkheden voor studenten.

Hierbij wordt goed onderscheid gemaakt tussen zorgen en borgen.

- De examencommissie heeft regels en richtlijnen opgesteld (met name voor examinatoren) rondom beoordelen zoals aangegeven in WHW artikel 7.12b.
- De opleiding beschikt over richtlijnen voor het opstellen, afname, beoordeling en analyse van toetsen, voor de administratieve afhandeling en archivering (een en ander conform de OER).
- Er is een goed functionerend archiveringstelsel voorhanden voor het toetsmateriaal, gemaakte toetsen en beoordelingen.
- De door de opleiding en examencommissie opgestelde regels en richtlijnen (Examenreglement) worden actief onder aandacht gebracht van de examinatoren (docenten) en andere belanghebbenden. De informatie is makkelijk vindbaar en inzichtelijk.
- Er is een regeling voor klachten (over de toetsing en aspecten die daarmee samenhangen) en beroepsmogelijkheden voor studenten.
- Alle relevante informatie over regelgeving zoals de OER, het studentenstatuut, de regeling voor klachten (over de toetsing en aspecten die daarmee samenhangen) en beroepsmogelijkheden, is voor studenten inzichtelijk, makkelijk te vinden en te raadplegen.

Toekomstige ontwikkelingen

- In het toetsbeleid wordt aandacht besteed aan de plannen en projecten voor de nabije toekomst met oog op ontwikkelingen op gebied van onderwijs en toetsing. Aansluiting kan daarbij gezocht worden met de universiteitsbrede ontwikkelplannen zoals bijvoorbeeld vastgelegd in het toetskader (bijlage 5) en facultaire plannen voor onderwijsinnovatie,
- Plan van aanpak op gebied toetsing n.a.v. beoordeling opleidingsaccreditatie.

Bijlage 2: Voorbeeld inhoudsopgave facultair toetsbeleidsdocument

Inleiding

De inleiding bevat idealiter een beschrijving (en een organogram) van de toetsorganisatie.

1. Visie op onderwijs en toetsing

1.1 Visie op onderwijs

- Eindtermen van de opleiding

zie aspect Onderwerp van Toetsing onderwerp 1:

- Er zijn duidelijke eindtermen voor de opleiding geformuleerd die aansluiten bij de Nederlandse kwalificatiestructuur en voldoen aan internationale eisen. Uitgangspunt vormen de Dublin Descriptoren en/of de 3TU Criteria for Academic Bachelor's and Master's Curricula.
- Vertaling eindtermen naar leerdoelen

zie aspect Onderwerp van Toetsing onderwerp 2 en onderwerp 3:

- De eindtermen zijn vertaald naar leerlijnen en/of leerdoelen voor de verschillende curriculumonderdelen.
- De opleiding zorgt voor een goede aansluiting tussen de eindtermen van de opleiding, de leerlijnen en/of de leerdoelen van de curriculumonderdelen en de toetsing van de leerdoelen.
- Aansluiting leerdoelen en toetsvormen

zie aspect Toetsvormen en eisen aan toetsing onderwerp 1 eerste deel + Onderwerp van Toetsing onderwerp 3, 4 en 5:

- Per curriculumonderdeel of vak is er aantoonbare aansluiting tussen de leerdoelen, onderwijsvormen en de wijze van toetsing.
- De opleiding zorgt voor een goede aansluiting tussen de eindtermen van de opleiding, de leerlijnen en/of de leerdoelen van de curriculumonderdelen en de toetsing van de leerdoelen.
- Toetsvormen zijn afgeleid van de leerdoelen en sluiten daar adequaat bij aan.
- De geselecteerde toetsvormen zijn consistent met de onderwijsvorm en de leerdoelen van het curriculum onderdeel.
- Controle

zie aspect Toetsvormen en eisen aan toetsing onderwerp 1 tweede deel + Onderwerp van Toetsing onderwerp 4:

- Er is controle op de aansluiting tussen leerdoelen, onderwijsvormen en toetsvormen.
- En er is rekening gehouden met de functies van de toetsonderdelen: 'tool of learning' en 'tool for learning'.

1.2 Visie op toetsing

- zie aspect Kwaliteitszorg voor toetsbeleid en toetsing onderwerp 1 tweede deel en Programmering van Toetsing onderwerp 1 en aspect In het beleidsplan komt de aandacht voor toetsing als instrument tot het bevorderen van de studeerbaarheid en sturing van studeergedrag naar voren, zijn de verantwoordelijkheden voor de uitvoering ervan vastgesteld, evenals de wijze van periodieke evaluatie.
- Het toetsprogramma is zodanig van opzet dat met name in de beginfase van de studie het snel duidelijk wordt of de student succesvol de studie zal kunnen afronden.
- De visie op digitaal toetsen.

In de visie komt de aandacht naar voren in het licht van toekomstige ontwikkelingen in heonderwijs en innovatie van toetsing, Aansluiting kan daarbij gezocht worden met de universiteitsbrede ontwikkelplannen zoals bijvoorbeeld vastgelegd in het toetskader (bijlage 5) en facultaire plannen voor onderwijsinnovatie.

Van belang is dat er een link wordt gelegd tussen de visie op onderwijs en toetsen van de faculteit en de TU/e.

2. Borging van de kwaliteit van toetsen

zie aspect Kwaliteitszorg voor toetsbeleid en toetsing onderwerp 1 eerste deel:

- Toetsbeleid wordt op facultair- en/of opleidingsniveau vastgesteld. Dit impliceert: een faculteit en/of opleiding beschikt over toetsbeleid, voert dit uit, evalueert en stelt bij (kwaliteitszorgcyclus).
- Fraudebeleid wordt centraal voorgezet en wordt per faculteit uitgewerkt.
- Het bestuur zorgt voor toetskwaliteit en beschrijft dat in haar documenten. De examencommissie borgt de toetskwaliteit en beschrijft in haar documenten hoe zij dat doet.

2.1Toetsplan

zie aspect Kwaliteitszorg voor toetsbeleid en toetsing onderwerp 2:

- De opleiding heeft een toetsplan waarin aangegeven wordt op welke wijze alle eindtermen getoetst worden. Het toetsplan is gebaseerd op het onderwijsconcept, het curriculum en de daarin opgenomen leerlijnen.
- Omdat het onderwijs aan verandering onderhevig is, is er een beschrijving van de wijze waarop het nog up-to-date zijn van het toetsplan wordt gewaarborgd (controle, bijstelling bij veranderingen).

zie aspect Programmering van Toetsing onderwerp 2:

- Op gezag van de examencommissie wordt tenminste een maand voor het begin van het semester het tentamenrooster voor dat semester bekend gemaakt waarin data en tijdstippen van de tentamens wordt vastgelegd. Het verplaatsen van een verroosterd tentamen (plaats of tijd), is alleen toegestaan na toestemming van de examencommissie.

2.2Procedures voor het opstellen, aanleveren, afnemen, beoordelen van toetsen

zie aspect Organisatorische zaken, procedures, regels en richtlijnen onderwerp 1:

- In het toetsbeleidsdocument wordt verantwoord op welke manier er aandacht is besteed aan het goed regelen van diverse zaken zoals:
 - o nakijktermijn, administratie, bekendmaking resultaten;
 - o het opstellen, afnemen, beoordeling, analyse en evaluatie van toetsen;
 - o cesuurbepaling;
 - o de communicatie met studenten;
 - o programmering toetsing;
 - o voorkomen, ontdekken en omgaan met plagiaat / fraude;
 - o Spelregels inzet student-assistenten bij toetsing en beoordeling;
 - o klachten, beroepsmogelijkheden voor studenten.

zie aspect Kwaliteitszorg voor toetsbeleid en toetsing onderwerp 3 en 4:

- De opleiding beschikt over richtlijnen voor het opstellen, afname, beoordeling en analyse van toetsen, voor het bepalen van de cesuur, voor de administratieve afhandeling en archivering.
- Er is een archiveringsstelsel voor al het relevante toetsmateriaal (conform huidige OER).

zie aspect Organisatorische zaken, procedures, regels en richtlijnen onderwerp 5:

- De door de opleiding en examencommissie opgestelde regels en richtlijnen (Examenreglement) worden actief onder aandacht gebracht van de examinatoren (docenten) en andere belanghebbenden. De informatie is makkelijk vindbaar en inzichtelijk.
 - Procedure voor het opstellen van toetsen

zie aspect Toetsvormen en eisen aan toetsing onderwerp 2:

- Iedere toets voldoet aan de toetsingscriteria, transparantie, validiteit en betrouwbaarheid en efficiëntie:
 - o Transparant: voorafgaand aan de toets is duidelijk aan de studenten gecommuniceerd, hoe en waarop zij beoordeeld worden.

- Valide: de toets dekt de leerdoelen. Bij validiteit speelt zowel inhoud (congruent met de leerdoelen), niveau (de moeilijkheidsgraad) als representativiteit een rol.
- Betrouwbaar: de toets maakt een betekenisvol onderscheid tussen de studenten die de leerdoelen goed of minder goed beheersen. Hierbij speelt de kwaliteit van de toets een rol (onderscheidend vermogen, minimale gokkans, eenduidigheid), de omstandigheden waaronder de toets wordt afgenomen (standaardisatie en objectiviteit) en de wijze waarop de resultaten worden beoordeeld (objectief, niet willekeurig, nauwkeurig).
- Efficiëntie: de door toetsing verkregen informatie weegt op tegen de investering van docent (toetsontwikkeling en correctie en toetsafname) en student, vooral qua tijd.
- Procedures aanleveren van toetsen
- Procedures afnemen van toetsen

zie aspect Organisatorische zaken, procedures, regels en richtlijnen onderwerp 6 en 7:

- Er is een regeling voor klachten (over de toetsing en aspecten die daarmee samenhangen) en beroepsmogelijkheden voor studenten.
- Alle relevante informatie over regelgeving zoals de OER, het studentenstatuut, de regeling voor klachten (over de toetsing en aspecten die daarmee samenhangen) en beroepsmogelijkheden, is voor studenten inzichtelijk, makkelijk te vinden en te raadplegen.
- Procedures beoordelen van toetsen

zie aspect Toetsvormen en eisen aan toetsing onderwerp 3 en Organisatorische zaken, procedures, regels en richtlijnen onderwerp 2:

- Er is voor iedere toetsing deugdelijke beoordelingsprocedures en -modellen (zoals antwoordmodellen, beoordelingscriteria, rubrics) voorhanden.
- De wijze van cesuurbepaling en gokkanscorrectie is vooraf duidelijk gemotiveerd en vastgelegd.
- De examencommissie heeft regels en richtlijnen opgesteld (met name voor examinatoren) rondom beoordelen zoals aangegeven in WHW artikel 7.12b. Zie aspect.

2.3 Meten van resultaten: instrumenten om kwaliteit van toetsing te meten zie aspect Kwaliteitszorg voor toetsbeleid en toetsing onderwerp 4:

- De kwaliteit van toetsing en beoordeling en het behaalde niveau van de studenten worden regelmatig op opleidingsniveau gecontroleerd en bij gesignaleerde problemen wordt tijdig en adequaat actie ondernomen.

zie aspect Toetsvormen en eisen aan toetsing onderwerp 4:

- Toetsen worden geëvalueerd op basis van analyse van de resultaten. Indien de toetsanalyse hiertoe aanleiding geeft, kan dit leiden tot aanpassing van de cesuur en beoordeling. Op basis van vakevaluatiegegevens kan het onderwijs en de toetsing worden aangepast voor het volgende studiejaar.

2.4 Fraudebeleid

zie 2.2 Procedures voor het opstellen, afnemen, beoordelen van toetsen: voorkomen, ontdekken en omgaan met plagiaat / fraude;

2.5 Verantwoordelijkheden examencommissie en decaan

zie aspect Kwaliteitszorg voor toetsbeleid en toetsing onderwerp 5 tot en met 7:

- Examencommissieleden beschikken over de noodzakelijke deskundigheid om hun rol adequaat te kunnen vervullen. De decaan hoort en benoemt de leden en is eindverantwoordelijk voor het functioneren van de commissie (leden). Er zijn voor examencommissies mogelijkheden voorhanden voor scholing, advisering en ondersteuning.
- De examencommissie verantwoordt (en reflecteert op) haar jaarlijkse activiteiten in een jaarverslag. Het jaarverslag wordt besproken met de decaan en de opleidingsdirecteur.

- De faculteit draagt zorg voor de aantoonbare deskundigheid van de examinatoren op het gebied van toetsing en beoordeling. Zij scheppen mogelijkheden voor scholing, advisering en ondersteuning door toetsdeskundigen.

3. Borging van het eindniveau van de studenten

3.1Niveau van BSc en MSc theses

zie aspect Borging van het eindniveau van de studenten onderwerp 1:

- Bij bewaking van het eindniveau, wordt specifiek gelet op het niveau van scripties en eindopdrachten als indicatie voor het niveau van de afgestudeerde student. Heldere beoordelingscriteria kunnen een handvat zijn om dit te realiseren.

3.2Kwaliteitsborging BSc en MSc theses

zie aspect Borging van het eindniveau van de studenten onderwerp 2:

- Er is een kwaliteitszorgsysteem (procedure) voor het bewaken en waarborgen van het behaalde (eind)niveau van de studenten (bachelor / master).

3.3Betrokkenheid stakeholders

zie aspect Borging van het eindniveau van de studenten onderwerp 3:

- Bij het nagaan van het behaalde niveau kunnen ook alumni, het werkveld en experts betrokken worden. Ook kan gedacht worden aan (internationale) benchmarking.

4. Innovatie

- Zie aspect toekomstige ontwikkelingen, onderwerp 1 en 2.

- Eventuele Innovatieprojecten op gebied van toetsing en de wijze van afstemming met examencommissie tbv hun borgende taken worden hierin beschreven.
- Plan van aanpak op gebied toetsing n.a.v. SWOT-analyse bij zelfstudie in kader visitatie en het beoordelingsrapport opleidingsaccreditatie.

Bijlage 3: Rollen en bevoegdheden

Rand-voorwaarden	CvB (via Dean)	Decaan	Opleidingsdirecteur	Examencommissie	Opleidingscommissie	Faculteitsraad	Universiteitsraad/JPC	Examinator	Manager ESA decentraal	Kv ²⁵ toetsafname en fraude	Kv Studievoortgang	Student	Surveillant	Tentamenplanner	Tentamencoördinator	Vereisten
Samenstelling, benoeming examencommissie		a / r	c	c	i	i		i	i		i	i				WHW artikel 7.12, 7.12a en 7.12b en model Facult.regl. artikel 2.10B en 2.11B
Aanwijzen examinatoren		a	c	r				i	i							WHW artikel 7.12c lid 1
Jaarverslag examencommissie		a	i	r	i	i		i	i			i				WHW artikel 7.12b lid 5 en model Faculteitsreglement artikel 2.13B ²⁶
ModelOER	a / r	c	c		c i	c ii	c		c							TU/e Richtlijn BC + GS
OER		a	r	c	c	c		i	r			i				WHW artikel 7.13 en artikel 7.14, Model OER
Instellingsbreed toetsbeleid	a / r	c	c	c	c	c	c	i	c ²⁷	i	i					Toetskader TU/e
Toetsbeleid opleiding (inhoud)	i	a	r	c	c	i		i	c			i				Toetskader TU/e
Examenreglement	i		i	a / r	i	i		i	i			i	i	i	i	OER + WHW artikel 7.12b lid 1b
Kwaliteit examinatoren		a	r	c	i	i		r								Toetskader TU/e

²⁵ Kv Ketenverantwoordelijke, ²² Via JPC, ²³ Via UR, ²⁴ ²⁵ ook manager ESA centraal

²⁶ Als leidraad voor faculteitsreglement

Kwaliteits- borging van de toetsing	i	i	c / i	a / r	c / i			c / i	i							Examenreglement (WHW artikel 7.12b)
---	---	---	-------------	-------------	-------------	--	--	-------------	---	--	--	--	--	--	--	---

a=accountable, r= responsible c= to be consulted, l= to be informed

Onderwijs- en Toetsproces	CvB (via Dean)	Decaan	Opleidingsdirecteur	Examencommissie	Opleidingscommissie	Faculteitsraad	Examinator	Manager ESA decentraal	Kv toetsafname en fraude	Kv Studievoortgang	Student	Surveillant	Tentamenplanner	Tentamencoördinator	Vereisten
Eindtermen opleiding	i	a	r	c	c		i				i				Dublin des- criptoren/ ACQA, WHW artikel 5a.8, 5a.10a, 5a.13f en 5a.13g, WHW artikel 7.13 lid 2c, OER
Toetsplan/- programma opleiding	i	c	a/r	c	c		i				i				Toetskader TU/e
Toetsplan vak			c	i	i		a/r	i			i				Richtlijn BC/ OER
Leerdoelen per vak	i		a	c	c		r	i			i				Curriculum
Beschikbaar stellen voorbeelddtentamen				i			a/r				i				Richtlijn BC/ OER
Toetsmatrijs /toetschema				i			a/r				i				Toetsbeleid en toetsplan opleiding
Toets + Toetskwaliteit			i	i			a/r				i				Examen-reglement
Beoordelings- procedures - model				i			a/r				i				OER en Examenregl.
Cesurbepaling/ gokkanscorrectie				i			a/r				i				OER en Examen- reglement, ²⁸ .
Beoordeling				i			a/r				i				Examenreglement

²⁸Tenminste: vooraf duidelijk hoe cesuur bepaalt; mogelijkheden voor bijstelling achteraf duidelijk; omgang met twijfelgevallen

a=accountable, r= responsible c= to be consulted, l= to be informed

Organisatie toetsing		CvB (via Dean)	Decaan	Opleidingsdirecteur	Examencommissie	Opleidingscommissie	Faculteitsraad	Examinator	CvB (via Dean)	Manager ESA centraal	Kv toetsafname en fraude	Kv Studievoortgang	Student	Surveillant	Tentamenplanner	Tentamencoördinator		
Inschrijving verroosterde tentamens								i	i			a	r	i	i		OER	
Toetsafname	Aanleveren t.b.v. afname			a				r	i								i	OER, Regeling Centrale Tentamenafname PAVOT (i.o.)
	Feitelijke afname				i			r		a			r	r			r	OER, Regeling Centrale Tentamenafname
	Organisatie rondom afname			c / i	c / i			i		a	c / i			i			r	Toetskader,, Beleid studeren met een functionele beperking
Programmering toetsing				c	c			c	r	a	c / i	i	i	i	r	c / i		Examenreglement

a=accountable, r= responsible c= to be consulted, l= to be informed

Fraude en klachten	CvB (via Dean)	Decaan	Opleidingsdirecteur	Examencommissie	Opleidingscommissie	Faculteitsraad	Examinator	Manager ESA	Kv toetsafname- en fraude	Kv Studievoortgang	Student	Surveillant	tentamenplanner	tentamencoördinator	CBE	Vereisten
Preventie (informer en/voorkomen) van fraude			a/r	r			r	r ²⁹			r	i		r	i	(deels faculteit, deels centraal conform afspraken communicatie fraudepreventie)
Detectie vermoeden van fraude				i			a/r		i		c/i	r				OER en/of Examenreglement en TU/e fraudebeleid
Fraudeafhandeling		i	i	a/r			c/i				c/i	c/i				WHW artikel 7.12b lid 2, procedure faculteit overstijgende fraudegevallen
Klachtafhandeling beroep toetsing				r ³⁰ /c					i		c/i				a/r	WHW artikel 7.12b lid 3 en 4, studentenstatuut

a=accountable, r= responsible c= to be consulted, l= to be informed

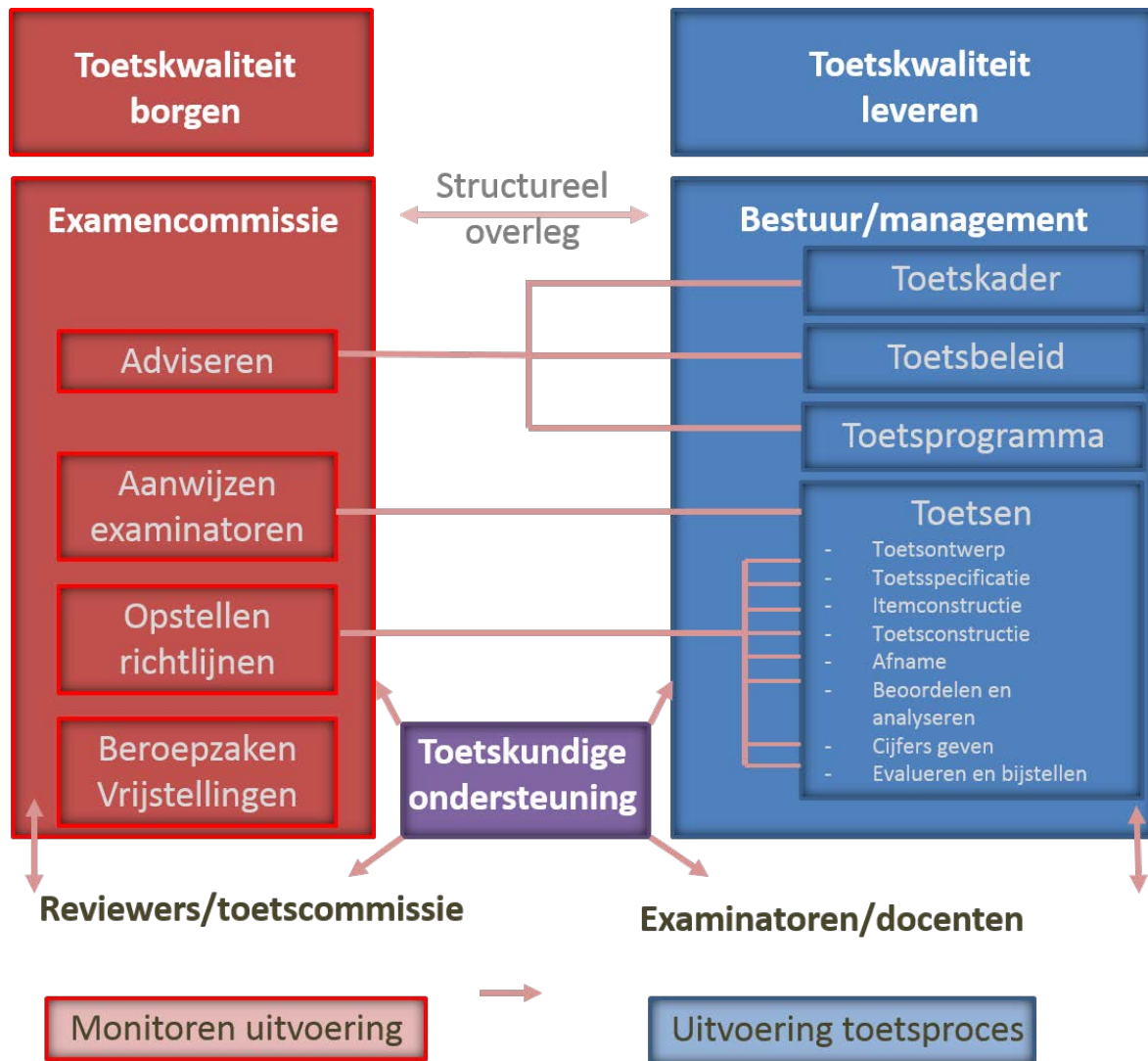
²⁹ Centraal en Decentraal, ²⁵ minnelijke schikking

Vrijstellingen en Getuigschriften	CvB (via Dean)	Decaan	Opleidingsdirecteur	Examencommissie	Opleidingscommissie	Faculteitsraad	Examinator	Manager ESA	Kv toetsafname- en frude	Kv Studievoortgang	Student	Surveillant	CBE	Vereisten
Vrijstellingen			i	a/ r			c	i			r 31 /i			WHW artikel 7.12b lid 1d
Getuigschrift			i	a/ r				r			r 32 /i			WHW artikel 7.11
interne bi-diplomering				a/ r/ i*				i			r 33 /i			TU/e richtlijn bi-diplomering Bc en GS

a=accountable, r= responsible c= to be consulted, i= to be informed

31, 27, 28 student vraagt aan

Bijlage 4: Zorgen versus borgen

Naar voorbeeld Van Zijl & Jaspers (2012), Joosten-ten Brinke & Van der Linen-Straatman (2012) Reviewers kunnen voor toetsafname de toetskwaliteit beoordelen, een toetscommissie kan door de examencommissie worden aangewezen met al dan niet specifieke aandachtspunten rond de borging van toetskwaliteit.

Bijlage 5 Overzicht (lopende/gewenste) projecten Toetsing en innovatie

Onderwerp	Acties	Wie	aandachtspunten	Start	Eind
Digitaal toetsen	Project Authentiek digitaal toetsen	Ludo van Meeuwen (pl Youp Horst)	Alignment leerdoelen en toetsvormen	Sept 2018	April 2019
	Stimuleren gebruik digitaal toetsen met Cirrus en Canvas,	Keten Teacher support, i.a. facultair toetsbeleid	Zowel tussen-als eindtoetsen		
	Project Digitaal toetsen op papier (QR-code)	Youp Horst (pl Christine Praasterink-Huig)			Sept 2019
	Project Beheersbaarheid digitaal toetsen	Ouafa El'Fahmi (pl Youp Horst)	Indaling gebruik in staande organisatie	Dec 2018	sept 2019
Voorkennis	Handelen in Voorkennis, vervolg				
Graduation	Kaderregeling afstuderen Graduate School	Dean GS		2018	
Regeling centrale tentamenafname	Procedure gebruik centrale printerfaciliteit (project PAVOT)	Ouafa El 'Fahmi		2018	2019
	Bijstelling Regeling centrale tentamenafname	Esther de Brouwer, Dieuwke de Haan	digitaal toetsen Verwerken evaluatie CCKO		Decemb er 2018 (schriftelijk)
Tentamenplanning	Project Tentamenplanning	ketenmanager Ouafa pl. E. Havekes	Sluiting Paviljoen notebook-afname		Maart 2019
Toetsing 2030	Multidisciplinair onderwijs en toetsing	Ism Innovation Space	Handreiking toetsing multidisciplinaire opdrachten, met eigen leerdoelen afspraken BEP		
	Project i.o. Tentamen op afstand (proctoring)	Fred Gaasendam, pl, te bepalen			2019
	Van tussentoetsen naar feedback	Te bepalen	Ontwerpen goede feedbackmomenten en in blended learning		

Fraude	Informatie fraude versterken	De Haan	Communicatie naar docenten over grenzen fraude en spelregels informatie aan studenten,		
	Protocol afhandeling vermoeden fraude student-assistenten	Onderwijsjurist	Tbv examencommissies		Jan 2019

Bijlage 6 Afkortingenlijst

AEB	Adviescommissie Examens Bacheloropleidingen
AEM	Adviescommissie Examens Masteropleidingen
BC	Bachelorcollege
BKO	Basiskwalificatie Onderwijs
CvB	College van Bestuur
EC	Examencommissie
ESA	Education and Student Affairs
GS	Graduate School
ITK	Instellingstoets kwaliteitszorg
JPC	Joint Program Committee
OER	Onderwijs-en examenregeling
OGO	Ontwerpgericht onderwijs
Pavot	proces van aanleveren, opslag, vermenigvuldigen van tentamens
STEP	Secure test environment protocol
TA	Teaching assistant
TOO	Toekomstgerichte onderwijsorganisatie
TS&QA	Teacher support and Quality Assurance
WHW	Wet op het Hoger onderwijs